

Ettersendt høyringsinnspel

Lærdal kommune har ettersendt ein høyringsuttale etter saksutkast blei produsert ferdig, dette grunna teknisk feil ved digital utsending i kommunen. Høyringsuttalen vert tatt til orientering, men medfører inga endring i vedtaksutkast eller saksframlegg. Uttalen vert presentert som eige vedlegg då alle innkomne høyringsuttalar er relevant for det vidare arbeidet.

Innstilling frå fylkeskommunedirektøren er fargemarkert i merknadsfeltet for lettare overblikk:

Ikkje tatt til følgje (Innspel er vurdert, men ikkje aktuelt med endring i planprogrammet.)	Tatt til orientering (Innspel inneheld relevant informasjon, men medfører ingen endring i planprogrammet.)	Tatt til følgje. (Endring er av mindre karakter i planprogrammet, og ikkje presentert i saksframstilling.)	Tatt til følgje. (Endring eller informasjon av betydning, som presentert i høyringsrapport og saksframstilling.)
--	---	---	---

Lærdal kommune (2021/2254-56)		
Tema	Innspel	Merknad/Oppfølging
Generelt	Lærdal kommune er svært nøgd med at fylkeskommunen utarbeider ein sams klimaplan for heile fylket, med ambisiøse mål for dei viktigaste områda me alle må arbeida med i åra framover. Me er særst nøgde med at klimarettferd og folkehelse, samt naturmangfald er med som plantema, slik at me får ein heilskapleg plan, og at klimarisiko i brei forstand er teke med som utviklingsområde og grunnlag for det vidare arbeidet.	
Næringsutvikling	Klima-, energi og miljøvennlege arbeidsplassar: Dette innsatsområdet omhandlar behovet for systemutvikling som ein treng for å sikra at me reduserer klimafotavtrykka våre i både offentleg og privat verksemd, fjernar direkte utslepp og tilpassar verksemda til dei nye vilkåra i omgjevnadane som me ser vert gjeldande. Dessutan klimarettferd og folkehelse. Dette er i tråd med innspel som Vestland ungdomsutval har gjeve til dette planprogrammet, om berekraftige skular og arbeidsplassar. Det kan hende at noko av innsatsen med å systematisera dette arbeidet kan vera sams:	

	<ul style="list-style-type: none"> • Inkludera alle elementa av klimarisiko (utover fysisk klimarisiko) i analyse og vurdering av framtidig aktivitet i offentlege og private verksemdar. • Sertifisering av verksemdar gjennom Miljøfyrtårn, ISO eller EMAS. Dessutan å utvikla praksis ut i frå resultatet som kjem av EU sitt nye lovforslag om rammeverk for berekraftig bedriftsstyring (miljø, klima, sosiale rettar og menneskerettar). • Fremja sirkulær tankegang i planlegging i kommunane og fylkeskommunen sjølve og i ulike typer verksemdar. • Klimakalkulator i landbruket. • Bruk av klimarekneskap og klimabudsjett i alle typer verksemd. • Utvikla forventningar til klima-, energi- og miljøprestasjonar i kommunane og fylkeskommunen sine eigarstrategiar for selskap dei eig eller er medeigar i. 	
Næringsutvikling	<p>Klima-, energi- og miljøvennleg kultur- og næringsverksemd:</p> <p>Dette innsatsområdet inneheld emner innanfor alle dei fem plantema som Vestland fylkeskommune har presentert i sitt forslag til planprogram. Emner som omhandlar systemutvikling er nemnd i kapittelet ovafor.</p>	
Kultur	<p>Kultur:</p> <p>Kulturfeltet er i ferd med å utvikla sitt eige <i>Grønt vegkart for kunst- og kultursektoren</i>, og tek tak sjølve. Det er ein del klimagassutslepp knytt både transport og forbruk i kultursektoren. Det kan henda at gjennomføringa av vegkartet vil kunne medføra sams aktivitet over heile fylket.</p>	
Energi	<p>Kraftverk og nettselskap:</p> <p>Omlagging av energiforbruk og behov for styrka nettkapasitet vil verta tema mange stader. Kan hende er det behov for å sjå nærare på dette på eit overordna nivå ut i frå framtidige samfunns-omsyn.</p>	
Transport	<p>Logistikk og transport:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fossilfri kollektivtransport, der fylkeskommunen sjølv er aktør. 2. Tilrettelegging for fossilfri tungtransport (hydrogen) og anna tilrettelegging for tungtransporten på Håbakken ved Lærdalstunellen. Dette må henga saman med nasjonale og regionale planar. 3. Generell tilrettelegging for ulike typer fossilfri transport for framtida. <p>I Lærdal kommune er over halvparten av klimagassutsleppa knytt til vegtransport. Lærdal kommune ynskjer å vera eit mest mogleg fossilfritt transportknutepunkt i Vestland, og vil gjerne ha bistand og frå Vestland fylkeskommune for å få til dette.</p>	

	<p>Det kan vera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fossilfri kollektivtransport, der fylkeskommunen sjølv er aktør. • Tilrettelegging for fossilfri tungtransport (hydrogen) og anna tilrettelegging for tungtransporten på Håbakken ved Lærdalstunellen. Dette må henga saman med nasjonale og regionale planar. • Generell tilrettelegging for ulike typer fossilfri transport for framtida. 	
Reiseliv Transport	<p>Reiseliv:</p> <p>Lærdal var ein av dei fyste reiselivsdestinasjonane som vart sertifisert som berekraftig, der fleire verksemdar vart Miljøfyrtårnsertifisert. Lindstrøm hotel vart nyleg resertifisert for 3. gong. Reiselivsverksemd bidreg med transportutslepp. Me har- og held på å få fleire ladepunkt for el-bilar. Fossilfri busstransport er det me ynskjer, i samband med at me planlegg ein bussoppstillingsplass i sentrum. Tilbod om lading for ein kombinasjon av bil og båt vil og kunne vera relevant og framtidsretta. I samband med tilrettelegging for kollektivtransporten, bør det vera grunnlag for å så fossilfritt for buss i samanheng.</p>	
Landbruk	<p>Landbruk:</p> <p>Lærdal har ein del klimagassutslepp frå landbruk. Dette er ei næring der det kan vera vanskelig å nå mål om klimagassreduksjon. Det må likevel, i tilknytning til ein 0-utsleppsvisjon, og vera med. Næringa sjølv har ein klimaplan. Det vil vera nyttig om ein kunne ha eit Vestlandsfokus på slike ting som tilrettelegging for utprøving av fossilfrie landbrukskjørey og -maskiner.</p>	
Areal- og transportplanlegging	<p>Klima- og miljøvenleg arealbruk, bumiljø og bygg</p> <p>Areal- og transportplanlegging vert stadig viktigare, både for reduksjon av klimagassutslepp, bevare naturmangfald og utvikla trygge samfunn. Lærdal er med i eit prosjekt hjå SINTEF som skal utvikla enkle indikatorar for klimatilpassing. Resultata frå dette arbeidet, samt arealrekneskap og liknande kunnskap, kan gjeva sams verky for å sjå på utviklinga på eit overordna nivå.</p>	
Naturmangfald	<p>Lærdal kommune vil utarbeida ein plan for naturmangfald og utvikla systema me har for å synleggjera verdiar av ulike naturtypar. Til dette arbeidet er det enno få system som ivaretek behovet for å sjå klimaendringar og natur i samanheng. Det finst overordna kunnskap, men få forsøk på å etablera regionale og lokale referansebanar for endringar i naturmangfald over tid, om ein ikkje gjer noko. Det er etablera profilar for å registrera endringar som faktisk skjer i ulike typar landskap.</p>	

	Tilrettelegging av overordna kunnskap om arealbruk og endringar, vil kunne vera til nytte.	
Kunnskap	<p>Kompetanseutvikling omkring klima, energi og miljø</p> <p>I planprogrammet er det skissera fleire område der fylkeskommunen vil søke å få fram meir kunnskap til arbeidet vidare. Lærdal kommune har eitt mål om å vera <i>Grøn universitetskommune</i> som tyder at me deltek som partner, pilot eller medverkar i ulike former for forskings- og utviklingsprosjekt som er relevante for oss. Me er partner i SINTEF sitt prosjekt som skal utvikla enkle indikatorar på klimatilpassing og er partner i SINTEF sin søknad til Forskningsrådet om forskings-midlar til å undersøka samfunnsøkonomisk verdi av flaumdemping frå vasskraftregulering. Me har nokre tema som kunne vera av sams interesse vidare.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Me har registrera at tal på skadar meldt inn til forsikringsselskap og storleik på erstatningar er høgast for vindskadar hjå oss, gjennom åra. Me har registrera at det er eit forskingsinitiativ ved UIB om dette, og å knytta vinddata med erstatningsdata og opplysningar om bygg, for å kunne synleggjere kva som er følgjer på bakken av kva for vindtilhøve. Det er behov for å legge til rette meir data for kommunane på dette området. Prosjekt med praksisutvikling med tanke på vindskadar, i plassering av bygg, rehabilitering av bygg, med meir, er det behov for. • Forvaltningsmessig tilrettelegging av kunnskap av samangengen mellom klima og naturmangfald har me nemnd tidlegare. • Den breie inngangen av klimarisiko, ville vera bra å synleggjere i eit forskingsarbeid, der ein ser på korleis innbyggjarar (etter aldersgrupper, mm), organisasjonar og næringsaktørar ser på kva for klimarisiko dei ser for seg i sine liv og verksemd framover. Dessutan noko om kva dei sjølve tenkjer dei kan eller vil gera med det. 	
Samfunn og innbyggjar	<p>Klima-, energi-og miljømedvetne Lærdøler</p> <p>Det tilretteleggja samfunnet for at innbyggjarane lettare kan gjer klima-, energi og miljøvennlege val, vil vera ei stor oppgåve framover. I Lærdal er dette, mellom anna, knytt til fossilfri transport, nemnd ovafor, og moglegheiter for reparasjon og gjenbruk. Dette er tema som er nemnd i planprogrammet, og som me reknar med at me kan samarbeida om i framtida.</p>	

Klimarisiko	Lærdal, eit klimarobust og sikkert samfunn i eit endra klima Klimatilpassing er allereie og vert eit stadig viktigare tema i åra framover. Kommunen har mykje arbeid i gang innan flaum og skredsikring. Slik me har nemnd ovafor, ville det vore bra om me kunne vera sams om å få fram meir praktisk retta kunnskap om vindskadar og korleis planleggja eller tilretteleggja i forvaltningen i kommunane. Vidare er det, som i fyste kapitlet, viktig å setta heile omgrepet klimarisiko på dagsorden.	
Generelt	Lærdal kommune ser fram til konstruktivt samarbeid over år, for å nå måla for Vestland. Me er allereie klare og delvis i gang med å ta tak i utfordringane og oppgåvene.	